

Titel

Plan, Jævn eller i Niveau

Ofte misforståelser mellem malermestre og entreprenører, når det handler om gipslofter og vægge.

Forfatter

Lilian Bech

Udgivet

05/12/2011

Revisionsdato

08/07/2016

Artikel

Plan, jævn eller i niveau? Begreberne fører ofte til misforståelser mellem malermestre og entreprenører, når det handler om gipslofter og vægge. Vi bringer her en forklaring på ordene og deres betydning i byggeriet. Danske Malermestre er flere gange stødt på, at der i syns- og skønssager mellem malermestre og entreprenører er skabt en debat om begreberne plan, jævn, niveau på gipspladelofter og vægge.

Derfor har vi taget kontakt til flere af vores samarbejdspartnere, blandt andet Lisbeth Jensen, Malerteknisk Rådgivning, Tåstrup, for at få klarlagt helt præcist, hvordan disse begreber skal tolkes.

Dermed ikke være sagt, at der har hersket den store tvivl om, hvornår noget er det ene og det andet. I vores "Paradigma" har vi eksempelvis en meget fin definition over de forskellige benævnelser.

Men alligevel skal der ikke megen diskussion til, før der hurtigt kan opstå tvivl og misforståelser mellem parterne.

Plan flade med tolerance

Ordet plan stammer fra det latinske ord "plānus", som betyder flad eller jævn. Det er derfor ikke underligt, at begreberne planhed og jævn flade ofte forveksles.

Ordet "planhed" anvendes i byggeriet, når det skal vurderes, hvor plan en overflade er. Hertil vil være specificeret tolerancer for den enkelte flade, hvad enten der er tale om gipskartonplader, mursten, betondæk mv.

Tolerancerne kan ofte måles med en retholt. Planheden af den enkelte overflade vil på forhånd være specificeret. Eksempelvis kan det for en gipspladevæg være med tolerancer på +/- 3 mm målt med en 2 meter lang retholt.

Så når vi taler om planhed i byggeriet, er det ikke ensbetydende med, at vi har bestilt noget, som også samtidig har en jævn overflade.

Eksempelvis kan et malerfirma ikke gøres ansvarlig for planheden på eksempelvis gips- eller betonvægge, men firmaet er derimod ansvarlig for jævnheden af selve overfladen, når det kan relateres til det udførte malearbejde. Det vil kun være de udførende montører, som kan sikre, at planheden er overholdt med de i forvejen angivne overfladetolerancer (planhedsklasse).

Planheden af en gipspladevæg er som nævnt målbar, og bestemmes af specifikationer til underlaget. Planhed kan derfor som grundregel kun henføres til det pågældende montagearbejde.

Jævn flade uden huller

I malerfaget anvender vi begrebet "jævn flade", når der er ønske om en visuel jævn overflade. Hermed vil der samtidig være krav om, at porer,

huller, revner og samlinger er udfyldte, og at overfladens oprindelige struktur er skjult.

Bare for at gøre det en smule vanskeligt, så er det faktisk en mulighed, at have en overflade, som er jævn og samtidig struktureret. Denne flade opnås efter 1 til 2 gange fuldspartling og efterfølgende behandling med en strukturmaling.

Jævn flade er ikke en målbar størrelse, som kan måles med en retholt, men den kan derimod visuelt bedømmes.

Når der er tale om gipspladesamlinger, kan der dog anvendes en lige spartel til at vurdere niveauet med. Tolerancen er ikke at måle i millimeter, men derimod må der ikke være nævneværdig lys at se langs bladet på spartlen (når man prøver at få lys fra en lommelygte til at være synlig mellem blad og væg). Det er derfor en meget subjektiv metode at anvende, men nok den eneste mulighed for kontrol der findes.

Men kan der påvises en udadgående bule, en lunke eller et indadgående spartelspor på eksempelvis spartelsamlinger, er overfladen ikke spartlet til jævn flade, men er derimod over eller under niveau. Der er således tale om en fejl i udførelsen af malearbejdet

Flader i flere niveauer

Det franske ord "niveau" betyder i denne sammenhæng en højde hvori en flade befinder sig i forhold til en anden flade.

I malerfaget anvendes ordet oftest i forbindelse med niveauforskelle på det helt lave plan, som hovedregel drejer sig om forhold på millimeter- eller mikrometerniveau. Her bruges begrebet om, at noget er i niveau, uden at overfladen er målbart plan eller nødvendigvis jævnt at se på.

I malerfaget kan noget være i niveau, når underlaget spartles til en udfyldt flade. Det betyder, at huller, revner og samlinger er udfyldte til niveau med den omgivne flade på det pågældende område. Alle andre områder bliver ikke ændret. Overfladens oprindelige struktur (med de fejl og mangler der nu måtte være) bliver ikke skjult, og der vil derfor forekomme ujævnheder fra underlaget.

